
Směrnice a Akční plán k energetické účinnosti a energetickým službám

Seminář 23. listopadu 2006

Ing. Roman Čížek, DrSc

ENVIROS, s.r.o, Praha

roman.cizek@enviros.cz

ENVIROS

knowledgeinnovationsolutions

Hlavní dokumenty EU

- Zelená kniha – Bezpečnost dodávek energie – 2000
- Trendy energetiky a dopravy do 2030 - 2003
- Zelená kniha – Energetická účinnost – „Dělat více za méně“ –červen 2005
- Směrnice, nařízení, rozhodnutí, hodnotící zprávy
- Směrnice o stanovení rámce pro stanovení požadavků na ekodesign č. 2005/32/EC
- Směrnice o energetické účinnosti u konečného uživatele a o energetických službách č. 2005/xy/EC

Proč byla směrnice o EE a ES přijata ?

- V EU roste spotřeba energie, dovoz PEZ a náklady na dovoz a zároveň to nepříznivě ovlivňuje environmentální parametry
- Energetická účinnost a úspory významný zdroj ke snížení spotřeby až o 20 %
- Nejvýznamnější překážkou zvýšení EE je:
 - nedostatek informací (o dostupnosti nových technologií a nákladech na ně a o nákladech na vlastní spotřebu energie,
 - nedostatečné vyškolení techniků o správné údržbě
 - skutečnost, že účastníci trhu neberou na tato hlediska patričný ohled
 - rozhodování o investicích, které jsou často dlouhodobé
 - nedostatky v regulačním systému kam se přenesly vlivy minulosti

Účel směrnice

Podpořit nákladově efektivní zvyšování energetické účinnosti u konečného uživatele v členských státech tím, že

- a) stanoví nezbytné orientační cíle, mechanismy, pobídky a institucionální, finanční a právní rámce, jež umožní odstranit stávající překážky na trhu a nedostatky zabraňující účinnému konečnému použití,
- b) vytváří podmínky pro rozvoj a podporu trhu energetických služeb a pro zavádění dalších opatření ke zvýšení energetické účinnosti u konečného uživatele

Obecný cíl - 1

- ČS přijmou pro devátý rok uplatňování této směrnice celkový národní orientační cíl energetických úspor (EÚ) ve výši 9 %, dosažitelný díky ES a jiným opatřením ke zvýšení EÚ, a usilují o jeho splnění (oproti předchozím 5 rokům).
- ČS přijmou za účelem přispění k dosažení tohoto cíle nákladově efektivní, proveditelná a přiměřená opatření.
- Národní orientační cíl úspor energie se stanoví a vypočítá v souladu s přílohou I a metodikou v ní uvedenou.
- Pro účely srovnání EÚ a přepočtu na porovnatelné jednotky se uplatňují převodní koeficienty stanovené v příloze II,
- Příklady vhodných opatření ke zvýšení EÚ jsou v příloze III.
- Obecný rámec měření a ověřování EÚ je v příloze IV.
- Vnitrostátní úspory energie vzhledem k národním orientačním cílům EÚ se měří od 1. ledna 2008

Obecný cíl - 2

- Pro účely prvního akčního plánu energetické účinnosti, který má být předložen do 30.6.2007, stanoví každý ČS rovněž průběžný národní orientační cíl EÚ pro třetí rok uplatňování a zpracuje přehled strategie plnění průběžných a celkových cílů. Tento průběžný cíl musí být realistický a v souladu s celkovým národním orientačním cílem EÚ
- Komise vydá stanovisko, zda je průběžný národní orientační cíl realistický a v souladu s celkovým cílem.
- Každý ČS vypracuje programy a opatření na zlepšení EE
- ČS pověří jeden či více stávajících nebo nových úřadů či agentur celkovou kontrolou a dohledem nad rámcem pro dosažení cíle. Tyto subjekty poté ověřují EÚ plynoucí z ES a dalších opatření ke zvýšení EE, včetně stávajících opatření a podávají zprávy o výsledcích.
- Po 3 letech Komise posoudí zda zavést bílé certifikáty

Obecný cíl – 3 – veřejný sektor

- ČS zajistí, aby veřejný sektor přijal opatření ke zvýšení energetické účinnosti se zaměřením na nákladově efektivní opatření zajišťující nejvyšší míru úspor energie v nejkratším čase. Tato opatření se přijímají na vhodné státní, regionální nebo místní úrovni a mohou mít podobu zákonodárné iniciativy, dobrovolné dohody či jiného programu se stejným dopadem.
- Aniž jsou dotčeny právní předpisy členských států a Společenství o zadávání veřejných zakázek:
 - – nejméně dvě opatření použijí ze seznamu v příloze VI.
 - – ČS usnadní tento proces tím, že zveřejní zásady EE a EÚ jako možné kritérium hodnocení při výběrových řízeních na veřejné zakázky

Obecný cíl – 4 – veřejný sektor

- ČS usnadní a umožní výměnu osvědčených postupů mezi orgány veřejného sektoru, například postupů zadávání veřejných zakázek zohledňujících energetickou účinnost, a to jak na vnitrostátní, tak mezinárodní úrovni;
- ČS pověří jednu nebo více nových nebo stávajících organizací, které převezmou správní, řídicí a prováděcí odpovědnost za začlenění požadavků na zvyšování EE ve veřejném sektoru.

Podpora EE u uživatele a ES - 1

- ČS zajistí, aby distributoři energie, provozovatelé DS a maloobchodní prodejci:
 - na vyžádání a nejvýše jednou ročně poskytl souhrnné statistické informace o svých konečných zákaznících úřadům či agenturám
 - informace musí být dostatečné k tomu, aby mohly být připraveny a prováděny programy zvýšení EE a aby byly podporovány a sledovány ES a jiná opatření ke zvýšení EE.
 - informace musí obsahovat aktuální údaje o spotřebě konečného uživatele a mohou obsahovat i odpovídající údaje týkající se minulosti, případně včetně profilů zatížení, segmentace zákazníků a zeměpisné polohy zákazníků, přičemž musí být zachována integrita a důvěrnost informací soukromého rázu či informací obchodně citlivých

Podpora EE u uživatele a ES - 2

- ČS zvolí jeden nebo více z níže uvedených požadavků, jež musí splňovat distributoři, provozovatelé distribučních soustav nebo maloobchodní prodejci energie, ať už přímo nebo nepřímo, prostřednictvím jiných poskytovatelů ES či opatření ke zvýšení EE:
 - i) zajištění propagace energetických služeb a jejich nabídky konečným zákazníkům za konkurenceschopné ceny;
 - ii) zajištění propagace nezávisle prováděných energetických auditů za konkurenceschopné ceny nebo propagace opatření ke zvýšení EE a zajištění jejich dostupnosti pro konečné zákazníky,
 - iii) přispívání do fondů a mechanismů financování programů EE a ES v dostatečné výši

Podpora EE u uživatele a ES - 3

- ČS zajistí, aby existovaly nebo byly uzavřeny dobrovolné dohody nebo zřízeny jiné tržně orientované systémy, například bílé certifikáty, které budou mít stejný dopad jako výše uvedené požadavky. Dobrovolné dohody jsou posuzovány ČS a pod jeho dohledem a průběžnou kontrolou, aby bylo zajištěno, že mají v praxi stejný dopad. Dobrovolné dohody musí mít jasné a jednoznačné cíle a podléhají požadavkům na sledování a podávání zpráv. Kvůli zajištění průhlednosti musí být dobrovolné dohody dostupné veřejnosti a musí být zveřejněny v rozsahu, který umožňují platná ustanovení o důvěrnosti, a musí obsahovat výzvu zúčastněným osobám, aby předložily své připomínky
- ČS zajistí dostatek pobídek, rovnou hospodářskou soutěž a stejné podmínky a stejné podmínky pro účastníky trhu jiné než distributory, provozovatele distribučních soustav a maloobchodní prodejce energie, jako jsou poskytovatelé energetických služeb, montéři energetických zařízení, poradci a konzultanti v energetice

Podpora EE u uživatele a ES - 4

- ČS zajistí dostupnost informací o mechanismech na zvýšení EE a o finančních a právních rámcích přijatých s cílem dosažení národního orientačního cíle EÚ průhledné a aby byly co nejvíce šířeny mezi relevantními účastníky trhu
- ČS zajistí dostupnost vhodných programů kvalifikace, akreditace nebo certifikace pro poskytovatele ES, energetických auditů a opatření ke zvýšení EE
- ČS zruší nebo změní vnitrostátní právní předpisy, jiné než čistě daňové povahy, které zbytečně či nepřiměřeně brání nebo omezují využití finančních nástrojů pro EÚ na trhu energetických služeb nebo jiných opatření ke zvýšení EE a poskytnou pro uvedené finanční nástroje vzorové smlouvy

Podpora EE u uživatele a ES - 5

- ČS zajistí odstranění pobídek v sazbách za přenos a distribuci energie, které zbytečně zvyšují množství přenášené či distribuované energie. K tomuto mohou uložit povinnosti veřejné služby týkající se EE podnikům působícím v elektroenergetice
- ČS mohou zřídit jeden nebo více fondů, z nichž bude dotováno provádění programů a jiných opatření ke zvýšení EE a podporován rozvoj trhu pro opatření ke zvýšení EE zahrnující podporu energetických auditů, finančních nástrojů pro EÚ a případně lepšího měření spotřeby a informativního vyúčtování. Fondy se rovněž zaměřují na odvětví konečné spotřeby s vyššími transakčními náklady nebo vyššími riziky. Fondy musí být přístupny všem účastníkům
- Členské státy zajistí, aby byly všem konečným zákazníkům dostupné účinné, vysoce kvalitní a nezávisle prováděné programy energetického auditu vypracované tak, aby identifikovaly potenciální opatření ke zvýšení EE

Podpora EE u uživatele a ES - 6

- Členské státy zajistí, aby pokud je to technicky možné, finančně únosné a úměrné potenciálním EÚ, byli koneční zákazníci odebírající elektřinu, zemní plyn, dálkové vytápění či chlazení a teplou vodu pro domácnosti vybaveni za tržní ceny individuálními měřiči, které přesně zobrazují spotřebu energie a dobu její spotřeby
- ČS zajistí, aby distributoři energie, provozovatelé distribučních soustav nebo maloobchodní prodejci energie, kde je to vhodné, poskytovali konečným zákazníkům v účtech, smlouvách, transakcích a stvrzenkách na distribučních místech tyto informace:
 - a) aktuální skutečné ceny a skutečnou spotřebu energie
 - b) srovnání aktuální spotřeby energie konečného zákazníka se spotřebou za stejné období předchozího roku, nejlépe graficky
 - c) je-li to možné a přínosné, srovnání s průměrným normalizovaným nebo vzorovým uživatelem energie stejné kategorie;
 - d) kontakty na organizace spotřebitelů, agentury apod., včetně web adres, u nichž jsou dostupné informace o opatřeních ke zvýšení EE

Zprávy, akční plány, platnost

- Směrnice stanovuje povinnosti pro podávání zpráv jak pro ČS tak pro Komisi, zpracování akčních plánů apod.
- Zřizuje se výbor jako pomocný orgán Komise
- Komise do 1.1.2008 doplní přílohu IV.
- Komise do 1.1.2012 stanoví nový model harmonizovaného výpočtu s výrazně vyšším procentním podílem výpočtů prováděných postupem zdola nahoru
- Komise do 30.6.2008 vytvoří sadu harmonizovaných ukazatelů EE
- ČS aplikují Směrnice do vlastní legislativy do dvou let od vstupu v platnost (červen 2008).

Aplikace v ČR

- Připravit novelu Zákona o hospodaření a odpovídající vyhlášky
- Pověřit ČEA a SEI kontrolou a dohledem nad dosažením cíle a přípravě zpráv. U ČEA by možná muselo dojít ke změně právního statutu
- Úspory v ČR zřejmě dosáhneme, máme velký potenciál úspor
- **ALE** administrativní zvládnutí „rozpisu“ cíle, průkazu úspor a zpracování zpráv zřejmě bude náročné
- Velké problémy mohou vzniknout při změně dodavatele energie

Akční plán pro EE

- Prezentován Komisí EU dne 19. 10. 2006
- Navazuje na:
 - ∇ • Zelenou knihu o energetické efektivnosti „Doing More with Less“ červen 2005
 - ∇ • Veřejná diskuse k Zelené knize došlo 241 příspěvků – ukončeno 31.3.2006 – jednoznačná podpora nutnosti využít potenciál energetické efektivnosti

Akční plán - cíl

- Do roku 2020 lze v zemích EU využít existující potenciál v úsporách energie ve výši 20 % ze celkové spotřeby primárních energetických zdrojů
- Místo ročních úspor ve výši 1% po dobu 9 let musí docílit členské státy a celá EU průměrné roční úspory ve výši 1,5 % po dobu 14 let
- Cíl – do roku 2020 docílit úspor ve výši cca 390 mil tun ropného ekvivalentu, respektive
- Snížení emisí CO₂ ve výši 780 mil. tun
- Lze si jen přát, aby se to podařilo

Nástroje Akčního plánu - 1

- 1. účinnější energetické spotřebiče
- 2. energeticky účinnější budovy
- 3. zlepšení efektivity výroby a distribuce elektřiny
- 4. auta s nižší spotřebou paliva
- 5. financování investic do energetické efektivity u malých a středních podniků a společností poskytující energetické služby

Nástroje Akčního plánu - 2

- 6. podpora zvýšení energetické efektivity v nových členských státech
- 7. cílené energetické daně
- 8. zvýšení povědomí o energetické efektivity
- 9. energetická efektivity v zastavěných oblastech
- 10. celosvětové rozšíření úsilí o lepší energetickou efektivity

Situace v ČR

- Zákon o Hospodaření energií – velmi progresivní legislativní dokument
- Státní energetická koncepce
- Územní energetické koncepce
- Národní program hospodárného nakládání s energií a využívání jejích obnovitelných zdrojů
- Státní program hospodárného ...
- Dobrý základ, ale

Směrnice a Akční plán – praktické zajištění

- Aplikace Směrnice pro EE a ES – červen 2008
- Národní Akční plán pro energetickou efektivnost, musí být přijat do 30.6.2007
- Stále však zůstává problémem způsob „rozpisu“ nebo zabezpečení konkrétními akcemi 9 % úspor v prvních 9 letech (případně zvýšeného na 14 % v prvních 9 letech) a mechanismus statistického prokázání dosažené výše úspor
- Dobrovolné aktivity ?

Závěr

Děkuji za pozornost

roman.cizek@enviros.cz